

מרתון חוקתי וחוקי יסוד

חוקתי מהותי

1. תוקפו של חוק ההתייעלות הלאומית, התשע"ז-2017 (להלן: החוק), עתיד לפקוע ביום 1.10.2019, ואולם ביום 15.6.2019 החליטה הכנסת להתפזר.

מה הדין?

- א. החוק יפקע בתוך שלושה חודשים מיום החלטת פיזור הכנסת.
- ב. החוק יעמוד בתוקף עד המועד שנקבע בחוק.
- ג. החוק יפקע בתוך שלושה חודשים מהמועד שנקבע בחוק.
- ד. **החוק יעמוד בתוקף עד תום שלושת החודשים הראשונים לתקופת כהונתה של הכנסת הנכנסת.**

סעיף 38 לחוק יסוד : הכנסת

הארכת תקפם של חיקוקים

38. כל חיקוק שתקפו היה פוקע תוך שני החדשים האחרונים לתקופת כהונתה של הכנסת היוצאת, או תוך ארבעה חדשים לאחר שהכנסת החליטה להתפזר, או תוך שלושת החדשים הראשונים לתקופת כהונתה של הכנסת הנכנסת – יעמוד בתקפו עד תום שלושת החדשים האמורים.

2. הכנסת מבקשת לשנות את חוק יסוד : כבוד האדם וחירותו ולהוסיף לו "פסקת התגברות" בדומה לחוק יסוד : חופש העיסוק.

כיצד עליה לפעול?

- א. **לחוקק את התיקון באמצעות חוק יסוד בכל רוב במליאה בשלוש קריאות**
- ב. לחוקק את התיקון באמצעות חוק בכל רוב במליאה בשלוש קריאות.
- ג. לחוקק את התיקון באמצעות חוק יסוד ברוב של חברי הכנסת בשלוש קריאות
- ד. לחוקק את התיקון באמצעות חוק שיעמוד בתנאי פסקת ההגבלה

סעיף 38 לחוק יסוד : הכנסת ע"א 6821/93 בנק המזרחי המאוחד נ' מגדל כפר שיתופי

הארכת תקפם של חיקוקים

38. כל חיקוק שתקפו היה פוקע תוך שני החדשים האחרונים לתקופת כהונתה של הכנסת היוצאת, או תוך ארבעה חדשים לאחר שהכנסת החליטה להתפזר, או תוך שלושת החדשים הראשונים לתקופת כהונתה של הכנסת הנכנסת – יעמוד בתקפו עד תום שלושת החדשים האמורים.

3. איזה מהזכויות הבאות לא הוכרה בפסיקת בית המשפט העליון כזכות חוקתית המהווה חלק מכבוד האדם לפי חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו?

- א. חופש הביטוי.
- ב. חופש התנועה.
- ג. הזכות לשם טוב.
- ד. **הזכות למתן טיפול רפואי מתקדם.**

בג"ץ 4463/94 - חנניה גולן נ' שירות בתי הסוהר (חופש הביטוי), רע"א 4447/07 רמי מור נ' ברק אי.טי.סי. [1995] החברה לשרותי בזק בינלאומיים בע"מ (הזכות לשם טוב), בג"ץ 5016/96 חורב ואחי נ' שר התחבורה ואח (חופש התנועה)

4. הכנסת הכריזה על מצב חירום על-פי הצעת הממשלה. לאחר שמצב החירום נכנס לתוקף, התקינה הממשלה תקנות שעת חירום במסגרתן אסור לעבוד אחרי השעה 18:00 בערב.
איזה מהמשפטים הבאים מבטא נכונה את הדין החל לגבי תקנות?

- א. **התקנות אינן תקפות משום שאין בכוחן של תקנות שעת חירום להגביל זכויות המעוגנות בחוק-יסוד: חופש העיסוק.**
- ב. התקנות תקפות, משום שחופש העיסוק אינו מעוגנת בחוקי היסוד בישראל.
- ג. התקנות תקפות במקרה וההגבלה היא לתכלית ראויה ולתקופה ובמידה שלא תעלה על הנדרש.
- ד. התקנות תקפות אם נאמר בהן במפורש כי הן תקפות על אף האמור בחוק יסוד.

סעיף 6 לחוק יסוד: חופש העיסוק

יציבות

6. אין בכוחן של תקנות-שעת-חירום לשנות חוק-יסוד זה, להפקיע זמנית את תוקפו או לקבוע בו תנאים.

5. אלו מן המשפטים מתאר את הדין באופן המדויק ביותר?

- א. פסקת ההגבלה לגבי כוחות הביטחון שבחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו אינו כולל תנאי "תכלית ראויה".
- ב. פסקת ההגבלה לגבי כוחות הביטחון שבחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו אינו כולל את תנאי "הולם את ערכיה של מדינת ישראל".
- ג. חוק-יסוד: חופש העיסוק אינו כולל פסקת הגבלה לגבי כוחות הביטחון.
- ד. כל המשפטים נכונים.

סעיף 9 לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו

סייג לגבי כוחות הביטחון

9. אין מגבילים זכויות שלפי חוק-יסוד זה של המשרתים בצבא-הגנה לישראל, במשטרת ישראל, בשירות בתי הסוהר ובארגוני הביטחון האחרים של המדינה, ואין מתנים על זכויות אלה, אלא לפי חוק ובמידה שאינה עולה על הנדרש ממהותו ומאופיו של השירות.

6. ג'ולי, תושבת בישראל, וליאון, תייר בישראל – התווכחו בניהם לגבי תחולת זכויות היסוד בחוקי היסוד הישראליים ביחס אליהם. ליאון טען כי כל הזכויות החלות על ג'ולי, חלות גם עליו. ג'ולי טענה כי כל הזכויות החלות עליה אינן חלות על ליאון.

עם מי צדק?

- א. רק ג'ולי צודקת.
- ב. שניהם טועים.
- ג. רק ליאון צודק.
- ד. שניהם צודקים.

סעיף 3 לחו"י חופש העיסוק; סעיף 6(ב) לחו"י כבוד האדם וחירותו

חופש העיסוק

3. כל אזרח או תושב של המדינה זכאי לעסוק בכל עיסוק, מקצוע או משלח יד.

יציאה מישראל וכניסה אליה

6. (ב) כל אזרח ישראלי הנמצא בחוץ לארץ זכאי להיכנס לישראל.

7. נירית סבורה כי אחת מהוראות פקודת מס הכנסה, הקובעת חבות במס ותוקנה לאחרונה בשנת 1975, אינה חוקתית. היא פונה בעתירה לבג"צ בטענה כי יש לפסול את הוראת החוק מאחר והיא פוגעת פגיעה בלתי מידתית בחופש העיסוק.

מה הדין?

- א. יש לבדוק האם הוראת החוק הולמת את ערכי מדינת ישראל, נועדה לתכלית ראויה, והפגיעה בחופש העיסוק אינה עולה על הנדרש. אם יעלה כי הוראת החוק אינה עומדת בתנאים אלה או חלקם, היא עשויה להיפסל.
- ב. הוראת החוק תעמוד בתקפה אף כשאינה בהתאם לתנאים שפורטו בסעיף א', אם מדובר בחוק שנתקבל ברוב של חברי הכנסת.
- ג. הוראת החוק תעמוד בתקפה אף כשאינה בהתאם לתנאים שפורטו בסעיף א', אם מדובר בחוק שנתקבל ברוב של חברי הכנסת ונאמר בו במפורש שהוא תקף על אף האמור בחוק היסוד כבוד האדם וחירותו.
- ד. לא ניתן להביא לפסילת החוק בטענה לפגיעה בחופש העיסוק בשל שמירת הדינים.

סעיף 4 לחוק יסוד: חופש העיסוק

פגיעה בחופש העיסוק

4. אין פוגעים בחופש העיסוק אלא בחוק ההולם את ערכיה של מדינת ישראל, שנועד לתכלית ראויה, ובמידה שאינה עולה על הנדרש, או לפי חוק כאמור מכוח הסמכה מפורשת בו.

8. הש' מרים נאור, בבג"ץ 1877/14 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' הכנסת (2017), מציינת בפסקה 98 בפסק דינה כי "בנסיבות אלה אין מנוס מן הקביעה כי הסדר הגיוס החדש לא מקיים קשר רציונאלי לתכליותיו. די בכך כדי לקבוע כי ההסדר איננו מידתי ואינו מקיים את תנאי פיסקת ההגבלה, אף בלא בחינתו בשני מבחני המשנה הנוספים של המידתיות".

במקרה לעיל, האם על הש' נאור להמשיך לבחון את מבחני המידתיות ביחס להסדר הגיוס החדש?

- א. כן. בחינת המידתיות תעשה תמיד ביחס לשלושת מבחני המשנה.
- ב. לא. מבחן המשנה המתואר בפסקה הוא האחרון מבין שלושת מבחני המשנה, ולכן אי התקיימותו מיתר את הצורך בבחינת שני מבחני המשנה האחרים.
- ג. לא.
- ד. כן. משום שמבחן הקשר הרציונאלי הוא מבחן עזר בלבד, ואין בבחינתו כדי לעמוד על מידתיות הסדר הגיוס החדש.

קטע קריאה

9. קראו את פסק דינה של השופטת מרים נאור, בבג"ץ 1877/14 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' הכנסת (2017), פסקאות 101 – 103, וענו על השאלה הבאה:

"לא אכחד כי לאור נקודת המוצא הזו, שאלתי את עצמי האם ניתן להימנע מלקבוע בנקודת הזמן הנוכחית כי הסדר הגיוס החדש בטל. בסופו של דבר הגעתי למסקנה כי הימנעות מקביעה בעת הזו כי הסדר הגיוס שלפנינו בטל תהא בבחינת דחיית הקץ, הא ותו לא. הפגיעה המתמשכת והעמוקה בשוויון, חוסר התוחלת כי הסדר הגיוס החדש יביא לפתרונה, החזרה על טעויות העבר וכן חלקים והתובנות שהצטברו במסגרת העיסוק רב השנים בנושא זה, אינם מאפשרים לבחור בדרך זו.

שאלתי את עצמי גם האם חובה עלינו לקבוע כי ההסדר בטל במלואו או שמא ניתן "להציל" חלקים ממנו. ואולם, גם בעניין זה איני רואה מנוס מלקבוע כי דינן של כלל הוראות הסדר הגיוס החדש בעניינם של תלמידי הישיבות החרדיות – בטלות. ההסדר שלפנינו לקוי מיסודו והכשלים שנפלו בו נעוצים בשורשיו. במילים אחרות, הכשלים שעליהם עמדתי נוגעים לחלקים כה מהותיים בהסדר הנוכחי, עד שאין לו קיום בלעדיהם. יתרה מכך, הפגמים המבניים הטמונים בחוק המביאים לכשלונו במבחן הקשר הרציונאלי כרוכים זה בזה ולא ניתן להפריד בין חלקיו החוקתיים לאלו שאינם (ראו והשוו עניין איתן, פסקה 81 לחוות דעתו של חברי השופט ע' פוגלמן). אפילו ניתן היה להסכין עם העובדה שבתקופת ההסתגלות הראשונה למעשה לא מוטלת כל חובה על תלמידי הישיבות להתגייס, עדיין היינו ניצבים בתקופת ההסתגלות השנייה, בפני הסדר מחורר שבו מנגנון מובנה המאפשר לרוקנו מתוכו. גם אם אפשר היה להשלים, ולו בדוחק, עם מציאות בת תשע שנים שבה אין סיכוי מוחשי לצמצום משמעותי של אי-השוויון בנשיאה בנטל, בבחינת מחיר שאותו יש לשלם כדי להגיע לשינוי המיוחל, לא ניתן לעשות כן מקום שלא מובטח דבר בהמשך הדרך. בנסיבות אלה, הניסיון "להציל" חלק מהוראות החוק באמצעים פרשניים כאלה ואחרים סופו בהתערבות שיפוטית עמוקה ופולשנית יותר מהכרזה על החוק בטל והותרת מלאכת התיקון למחוקק (ראו והשוו לעניין הפרטת בתי הסוהר, בעמ' 638-639; בג"ץ 16/4406 איגוד הבנקים בישראל (ע"ר) נ' כנסת ישראל, פסקה 58 לחוות דעתי (2016.9.29).

על אף כל האמור, איני רואה מקום לקבוע כי הכרזת הבטלות תחול באופן מיידי. כפי שנקבע בפסיקה, במקרים המתאימים ניתן להשעות את כניסתה לתוקף של הצהרתו של בית המשפט בדבר בטלותה של הוראת חוק (ראו, למשל בג"ץ 95/6055 צמח נ' שר הביטחון, פ"ד נג' (5) (284, 241) (השופט י' זמיר) (1999); (עניין לשכת מנהלי ההשקעות, בעמ' 415-416) הנשיא א' ברק)). במקרה דנא, אני סבורה כי ראוי לעשות כן על מנת לאפשר היערכות לקראת השלכות ביטולו של הסדר הגיוס החדש. בהתאם לכך, אציע לחבריי לקבוע כי הצהרת הבטלות תיכנס לתוקף רק בתום שנה מיום מתן פסק דין זה".

מהו הסעד החוקתי המוצע בפסק דינה של הש' נאור ביחס להסדר הגיוס החדש (להלן: הוראת החוק)?

- א. בטלות כל הוראת החוק – עם השעיית כניסת הבטלות לתוקף.
- ב. בטלות כל הוראת החוק באופן מיידי.
- ג. בטלות חלקית של הוראת החוק – עם השעיית כניסת הבטלות לתוקף.
- ד. בטלות חלקית של הוראת החוק באופן מיידי.

קטע קריאה

10. אחריותו של מבקר המדינה היא:

- א. בפני נשיא המדינה.
- ב. בפני הרשות המבצעת.
- ג. **בפני בית הנבחרים של המדינה.**
- ד. בפני הרשות השופטת.

סעיף 6 לחוק יסוד: מבקר המדינה; סעיף 1 לחוק יסוד: הכנסת.

אחריות בפני הכנסת

6. במילוי תפקידיו יהיה מבקר המדינה אחראי בפני הכנסת בלבד ולא יהיה תלוי בממשלה.

המהות

1. הכנסת היא בית הנבחרים של המדינה.

11. שתי חברות כנסת היו חלוקות בדבר המועדים והדרכים להשבה על שאילתות בכנסת בתקופה שלאחר משבר הקורונה (covid-19), לאור הישארותן בתוקף של תקנות שעת חירום הקובעות הוראות מיוחדות בנושאי בריאות החלות גם על חברי כנסת. לאחר שבדקו ומצאו שהנושא לא מוסדר בחוק או במקום אחר, רצונן שהכנסת תקבע סדרי עבודה מתאימים.
מה הדין?

- א. **הכנסת רשאית לקבוע את סדרי עבודתה.**
- ב. אין לכנסת סמכות, שכן הנושא לא נמצא בחוק. עניין לנו בסמכות שיורית של הממשלה.
- ג. אין לכנסת סמכות מכיוון שהנושא הוא חלק מתקנות שעת חירום. עניין לנו בסמכות שיורית של הממשלה.
- ד. יש לכנסת סמכות, ובלבד שהיא קבועה בתקנות שעת חירום.

סעיף 19 לחוקי הכנסת

סדרי העבודה והתקנון

19. הכנסת תקבע סדרי עבודתה; במידה שסדרי העבודה לא נקבעו בחוק תקבעם הכנסת בתקנון; כל עוד לא נקבעו סדרי העבודה כאמור, תנהג הכנסת לפי הנוהג והנהל המקובלים בה.

12. כנסת ישראל חוקקה לאחרונה חוק רגיל שהתקבל ברוב רגיל ואשר משנה הוראות בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו.

מה הדין?

- א. **לא ניתן לשנות הוראות בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו באמצעות חוק רגיל.**
- ב. היות שלא קיים סעיף שריון בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, ניתן לשנות את הוראותיו באמצעות חוק רגיל.
- ג. החוק הרגיל אינו תקף, אך בשל הטעם שהתקבל ברוב רגיל ולא ברוב מוחלט (61 חברי כנסת ומעלה).
- ד. ניתן לשנות הוראות בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו באמצעות חוק רגיל שהתקבל ברוב רגיל במקרה שבו ייקבע כי החוק הרגיל עומד בפסקת ההגבלה.

השופט ברק, ע"א בנק מזרחי, פסקה 63.

13. גיין, אחות מוסמכת מאוניברסיטה אמריקאית, הגיעה כתיירת לביקור בישראל על רקע התענינותה ביהדות. רעות, אזרחית ישראל, חברתה הטובה של גיין, ביקשה ממנה לסייע בטיפול בסבתה תמורת שכר במהלך ביקורה בפריו לשבוע. בתום השבוע, הגיעו גיין והסבתא לאסוף את רעות משדה-התעופה, אולם שוטרים שגילו את עניין העסקתה של גיין ללא אישורים, הגיעו לשדה-התעופה ועיכבו אותה לתחקור. לצד זאת, מנעו את כניסתה של רעות לישראל עד השלמת החקירה. **מה הדין?**
- א. מותר לננוע את העסקתה של גיין בישראל, אך אסור למנוע את כניסתה של רעות לישראל.**
- ב. גיין אחות מוסמכת ואסור לפגוע בחופש העיסוק שלה, אולם רעות הפרה את החוק ומוצדק לעכב את כניסתה לישראל.
- ג. השוטרים פעלו כדין.
- ד. גיין אחות מוסמכת ואסור לפגוע בחופש העיסוק שלה. עיכובה של רעות מחוץ לישראל נעשה שלא כדין.

סעיף 3, 6, 8 חוק יסוד – חופש העיסוק

חופש העיסוק

3. כל אזרח או תושב של המדינה זכאי לעסוק בכל עיסוק, מקצוע או משלח יד.

יציבות

6. אין בכוחן של תקנות-שעת-חירום לשנות חוק-יסוד זה, להפקיע זמנית את תוקפו או לקבוע בו תנאים.

תוקפו של חוק חירג

8. (א) הוראת חוק הפוגעת בחופש העיסוק תהיה תקפה אף כשאינה בהתאם לסעיף 4, אם נכללה בחוק שנתקבל ברוב של חברי הכנסת ונאמר בו במפורש, שהוא תקף על אף האמור בחוק-יסוד זה; תוקפו של חוק כאמור יפקע בתום ארבע שנים מיום תחילתו, זולת אם נקבע בו מועד מוקדם יותר.

(ב) ההוראה בדבר פקיעת תוקף, כאמור בסעיף קטן (א), לא תחול על חוק שהתקבל לפני תום שנה ממועד תחילתו של חוק-יסוד זה.

חוקתי דיוני

1. מכוח חוק יסוד: ירושלים בירת ישראל החליטה הממשלה להעניק לעיריית ירושלים מענק שנתי מיוחד (מעניק הבירה).
אישורו של איזה גורם צריכה הממשלה לקבל?

- א. אישור הכנסת.
- ב. אישור החשב הכללי.
- ג. אין צורך באישור של גורם נוסף.
- ד. **אישור ועדת הכספים של הכנסת.**

סעיף 4(א) לחוק יסוד ירושלים בירת ישראל

פיתוח ירושלים

4. (א) הממשלה תשקוד על פיתוחה ושגשוגה של ירושלים ועל רווחת תושביה על-ידי הקצאת משאבים מיוחדים, לרבות מענק שנתי מיוחד לעיריית ירושלים (מענק הבירה) באישור ועדת הכספים של הכנסת.
(ב) לירושלים יינתנו עדיפויות מיוחדות בפעילויות של רשויות המדינה לפיתוחה של ירושלים בנושאי משק וכלכלה ובנושאים אחרים.
(ג) הממשלה תכונן גוף או גופים מיוחדים לביצוע סעיף זה.

2. על פי חוק יסוד, **משק המדינה**, מיהו הגורם המוסמך להכין לקראת כל שנת כספים תוכנית תקציב רב שנתית שתכלול את הצעת חוק התקציב לשנה הקרובה, וכן תוכנית תקציב לשתי השנים הבאות אחריה?

- א. שר האוצר.
- ב. **הממשלה.**
- ג. ועדת הכספים של הכנסת.
- ד. שר האוצר באישור ועדת הכספים.

סעיף 3א(א) לחוק יסוד: משק המדינה

תקציב רב-שנתי (תיקון מס' 4) תשנ"ב-1992

- 3א. (א) הממשלה תכין לקראת כל שנת כספים תוכנית תקציב רב-שנתית שתכלול את הצעת חוק התקציב לשנה הקרובה וכן תוכנית תקציב לשתי השנים הבאות אחריה.

3. איזו מהתשובות הבאות מגדירה את תנאי הכשירות להיות מועמד לכהונת מבקר המדינה?

- א. שופט בית משפט מחוזי בדימוס שהוא אזרח ישראלי ותושב ישראל.
- ב. נשיא בית משפט מחוזי בדימוס שהוא אזרח ישראלי ותושב ישראל.
- ג. **אזרח ישראלי שהוא תושב ישראל.**
- ד. שופט בית המשפט העליון בדימוס שהוא אזרח ישראלי ותושב ישראל.

סעיף 8 לחוק יסוד: מבקר המדינה

כשירות

8. כל אזרח ישראלי שהוא תושב ישראל כשיר להיות מועמד לכהונת מבקר המדינה; חוק יכול שיקבע תנאי כשירות נוספים.

4. נשיא המדינה מאס בחיים הציבוריים. משכך הגיש לראש הממשלה כתב התפטרות. ראש הממשלה קיבל את כתב ההתפטרות 24 שעות לאחר מכן, 72 שעות לאחר מסירת כתב ההתפטרות הכריז ראש הממשלה בישיבת הממשלה כי התפנה מקומו של נשיא המדינה.

מה מהאמור להלן נעשה בניגוד להוראות חוק יסוד: נשיא המדינה?

- א. העדר חתימת קיום על כתב ההתפטרות.
- ב. ההודעה על התפטרות נשיא המדינה נמסרה 72 שעות לאחר הגשת כתב ההתפטרות.
- ג. **נשיא המדינה הגיש את כתב התפטרותו לראש הממשלה.**
- ד. התפטרותו של נשיא המדינה לא קיבלה אישור מכנסת ישראל.

סעיף 19 לחוק יסוד: נשיא המדינה

התפטרות

19. נשיא המדינה רשאי להתפטר מכהונתו על ידי הגשת כתב התפטרות ליושב-ראש הכנסת; כתב ההתפטרות אינו טעון חתימת קיום; מקומו של נשיא המדינה יתפנה לאחר שכתב ההתפטרות הגיע לידי יושב-ראש הכנסת.

5. האם ניתן לגבות עדות (במסגרת הליך משפטי) מנשיא המדינה?

- א. **כן, תיגבה העדות במקום ובמועד שייקבעו על דעת נשיא המדינה.**
- ב. כן, תיגבה העדות במקום ובמועד שייקבעו על דעת פרקליט המדינה.
- ג. לא, לנשיא חסינות מפני מתן עדות בהליך משפטי.
- ד. לא, אלא אם הסכים מרצונו להעניק עדות בעניין.

ס' 15 לחו"י: נשיא המדינה

עדות

15. נדרש נשיא המדינה למסור עדות, תיגבה העדות במקום ובמועד שייקבעו על דעת נשיא המדינה.

6. למי הסמכות לפתוח במלחמה במדינת ישראל?

- א. המדינה לא תפתח במלחמה אלא מכוח החלטת הממשלה.
- ב. המדינה לא תפתח במלחמה אלא מכוח החלטת הכנסת.
- ג. המדינה לא תפתח במלחמה אלא מכוח החלטת הוועדה לחוץ ובטחון.
- ד. המדינה לא תפתח במלחמה אלא מכוח החלטת שר הבטחון ויו"ר הוועדה לחוץ ובטחון.

סעיף 40 לחוק יסוד- הממשלה

הכרזת מלחמה או נקיטת פעולה צבאית משמעותית

40. (א) המדינה לא תפתח במלחמה ולא תנקוט פעולה צבאית משמעותית העלולה להוביל, ברמת הסתברות קרובה לוודאי, למלחמה, אלא מכוח החלטת הממשלה.

(א1) על אף האמור בסעיף קטן (א) ובסעיף 33(א), הממשלה רשאית להחליט על אצילת סמכותה לפי סעיף קטן (א), דרך כלל או במקרה מסוים, לוועדת שרים שנקבעה בחוק; החליטה הממשלה על אצילת סמכותה לוועדת השרים, תפעיל ועדת השרים את סמכותה רק אם מצא ראש הממשלה כי הפעלת הסמכות בידי הוועדה, במקום הממשלה, נדרשת, בנסיבות העניין, בשל טעמים של ביטחון המדינה או יחסי החוץ שלה, לרבות טעמי סודיות הכרוכים בהם.

(2) (בוטל)

(ב) אין בסעיף זה כדי למנוע פעולות צבאיות אחרות הנדרשות למטרת הגנה על המדינה וביטחון הציבור.

(ג) הודעה על החלטת הממשלה לפתוח במלחמה או לנקוט פעולה צבאית משמעותית לפי סעיף קטן (א) תימסר לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת בהקדם האפשרי, ואם התקבלה ההחלטה בידי ועדת השרים כאמור בסעיף קטן (א1), תימסר הודעה על כך, בהקדם האפשרי, לממשלה ולוועדת משנה של ועדת החוץ והביטחון של הכנסת; ראש הממשלה ימסור את ההודעה בהקדם האפשרי גם במליאת הכנסת; הודעה על פעולות צבאיות אחרות כאמור בסעיף קטן (ב) תימסר לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת בהקדם האפשרי.

7. במילוי תפקידיו יהיה מבקר המדינה אחראי בפני:

- א. הממשלה בלבד ולא יהיה תלוי בכנסת.
- ב. ועדת הכנסת לביקורת המדינה.
- ג. הכנסת בלבד ולא יהיה תלוי בממשלה.
- ד. אף לא גורם אחד.

סעיף 6 לחוק יסוד: מבקר המדינה

אחריות בפני הכנסת

6. במילוי תפקידיו יהיה מבקר המדינה אחראי בפני הכנסת בלבד ולא יהיה תלוי בממשלה.

8. אלו מן המשפטים הבאים נכון ביחס לוועדה לבחירת שופטים?

- א. הרכב הוועדה הוא נשיא בית המשפט העליון ועוד שני שופטים אחרים של בית המשפט העליון, שר המשפטים ושר אחר שתקבע הממשלה, שני חברי הכנסת שתבחר הכנסת ושני נציגים של לשכת עורכי הדין.
- ב. לפחות אחד מנציגי שופטי בית המשפט העליון בוועדה, לפחות אחד מנציגי הממשלה בוועדה, לפחות אחד מנציגי הכנסת בוועדה ולפחות אחד מנציגי לשכת עורכי הדין בוועדה יהיו נשים.
- ג. שני שופטי בית המשפט העליון ושני נציגי לשכת עורכי הדין יכהנו תקופה של שלוש שנים.
- ד. כל התשובות נכונות.

סעיף 4 לחוק יסוד: השפיטה; סעיף 6 לחוק בתי משפט

מינוי שופטים

4. (א) שופט יתמנה בידי נשיא המדינה לפי בחירה של ועדה לבחירת שופטים.
 - (ב) הוועדה תהיה של תשעה חברים, שהם נשיא בית המשפט העליון, שני שופטים אחרים של בית המשפט העליון שיבחר חבר שופטיו, שר המשפטים ושר אחר שתקבע הממשלה, שני חברי הכנסת שתבחר הכנסת ושני נציגים של לשכת עורכי הדין שתבחר המועצה הארצית של הלשכה; שר המשפטים יהיה יושב ראש הוועדה.
 - (ג) הוועדה רשאית לפעול אף אם פחת מספר חברים, כל עוד לא פחת משבעה.
- הוועדה לבחירת שופטים [6/ש]**
6. הוראות אלה יחולו לענין הוועדה לבחירת שופטים שלפי סעיף 4 לחוק-יסוד: השפיטה (להלן – הוועדה):
 - (1) הכנסת תבחר בבחירה חשאית את שני חברי הכנסת שיכהנו כתברי הוועדה; הם יכהנו כל עוד הם חברי הכנסת, ואם תמה כהונת הכנסת – עד שהכנסת החדשה תבחר חברים אחרים במקומם, והכל בכפוף להוראות חוק הכנסת, התשנ"ד-1994;
 - (2) המועצה הארצית של לשכת עורכי הדין תבחר את נציגיה בבחירה חשאית; הם יכהנו תקופה של שלוש שנים;
 - (3) שני שופטי בית המשפט העליון יכהנו תקופה של שלוש שנים;
 - (3א) לפחות אחד מנציגי שופטי בית המשפט העליון בוועדה, לפחות אחד מנציגי הממשלה בוועדה, לפחות אחד מנציגי הכנסת בוועדה ולפחות אחד מנציגי לשכת עורכי הדין בוועדה יהיו נשים;
 - (4) הרכב הוועדה יפורסם ברשומות.

9. חברת הכנסת שירה מבקשת ליזום הצעה לשינוי שיטת הבחירות לכנסת. במסגרת התיקון המוצע יש להחליף את שיטת הבחירה הארצית לשיטה אזורית, כמקובל בחלק ממדינות צפון אירופה.

מהו הרוב הנדרש לביצוע התיקון?

- א. התיקון יתקבל בתמיכת רוב חברי הכנסת שנכחו בהצבעה.
- ב. התיקון יתקבל בתמיכת רוב חברי הכנסת בכל שלושת הקריאות.
- ג. התיקון יתקבל בתמיכת 80 חברי כנסת בקריאה הראשונה, ורוב חברי הכנסת הנוכחים בקריאה השנייה והשלישית.
- ד. התיקון יתקבל אם יצביעו 80 חברי כנסת בכל שלושת הקריאות.

סעיף 4 לחוק יסוד: הכנסת

שיטת הבחירות

4. הכנסת תיבחר בבחירות כלליות, ארציות, ישירות, שוות, חשאיות, ויחסיות, לפי חוק הבחירות לכנסת; אין לשנות סעיף זה, אלא ברוב של חברי הכנסת.

10. ראש עיריית ירושלים מבקש לשפר את מערך פינוי האשפה בעיר. במסגרת התייעצות עם מומחים גילה ראש העיר כי באיטליה מתקיים מערך פינוי אשפה באופן מאד יעיל – ולכן הוא מבקש, במסגרת הסדרת פינוי האשפה בעיר, לבדוק אפשרות להעביר לאיטליה את הסמכות על החנייה בעיר למספר חודשים.

מה התשובה הנכונה ביותר ?

- א. פעולה כזו בלתי אפשרית לעולם. ירושלים, וכל שכונותיה, היא בירת ישראל הנצחית.
- ב. לא תועבר לגורם זר, מדיני או שלטוני, או לגורם זר אחר בדומה לכך, בין דרך קבע ובין לתקופה קצובה, כל סמכות המתייחסת לתחום עיריית ירושלים.
- ג. תשובה ב' נכונה אולם ניתן לשנות הוראה זו על ידי 61 חברי כנסת.
- ד. תשובה ב' נכונה אולם ניתן לשנות הוראה זו על ידי 80 חברי כנסת. הוראה שריון זו ניתן לשנות על ידי 61 חברי כנסת.

חוק יסוד : ירושלים

חוק-יסוד : ירושלים בירת ישראל

ירושלים – בירת ישראל

1. ירושלים השלמה והמאוחדת היא בירת ישראל.

מקום מושבם של הנשיא, הכנסת, הממשלה ובית המשפט העליון

2. ירושלים היא מקום מושבם של נשיא המדינה, הכנסת, הממשלה ובית המשפט העליון.

שמירת המקומות הקדושים

3. המקומות הקדושים יהיו שמורים מפני חילול וכל פגיעה אחרת ומפני כל דבר העלול לפגוע בחופש הגישה של בני הדתות אל המקומות המקודשים להם או ברגשותיהם כלפי אותם המקומות.

פיתוח ירושלים

4. (א) הממשלה תשקוד על פיתוחה ושגשוגה של ירושלים ועל רווחת תושביה על-ידי הקצאת משאבים מיוחדים, לרבות מענק שנתי מיוחד לעיריית ירושלים (מענק הבירה) באישור ועדת הכספים של הכנסת.

(ב) לירושלים יינתנו עדיפויות מיוחדות בפעילויות של רשויות המדינה לפיתוחה של ירושלים בנושאי משק וכלכלה ובנושאים אחרים.

(ג) הממשלה תכונן גוף או גופים מיוחדים לביצוע סעיף זה.

שטח תחום ירושלים

5. תחום ירושלים כולל, לענין חוק-יסוד זה, בין השאר, את כל השטח המתואר בתוספת לאכרזה על הרחבת תחום עיריית ירושלים מיום כ' בסיון התשכ"ז (28 ביוני 1967), שניתנה לפי פקודת העיריות.

איסור על העברת סמכויות

6. לא תועבר לגורם זר, מדיני או שלטוני, או לגורם זר אחר בדומה לכך, בין דרך קבע ובין לתקופה קצובה, כל סמכות המתייחסת לתחום עיריית ירושלים, ובכלל זה השטח המתואר בתוספת לאכרזה על הרחבת תחום עיריית ירושלים מיום כ' בסיון התשכ"ז (28 ביוני 1967), שניתנה לפי פקודת העיריות, והכול כפי שהיה בתוקף ביום תחילתו של חוק-יסוד : ירושלים בירת ישראל (תיקון מס' 2).

נוקשות

7. אין לשנות את הוראות סעיף 6 אלא בחוק-יסוד שנתקבל ברוב של שמונים חברי הכנסת ; אין לשנות את הוראות סעיף זה אלא בחוק-יסוד שהתקבל ברוב של חברי הכנסת.

11. ניתן לשנות את חוק יסוד הלאום באמצעות :

- א. רוב של 61 חברי כנסת.
- ב. רוב רגיל של חברי כנסת.
- ג. רוב של 80 חברי כנסת.
- ד. לא ניתן לשנות את חוק יסוד הלאום.

סעיף 11 לחוק יסוד : הלאום

נוקשות

11. אין לשנות חוק-יסוד זה אלא בחוק-יסוד שהתקבל ברוב של חברי הכנסת.

12. נקבע מועד לבחירות לכנסת, ובמועד שנקבע יוותר לרב הראשי חודש עד לסיום כהונתו. הרב הראשי מבקש להיות מועמד לכנסת.

מה הדין?

- א. הרב הראשי לא יהיה מועמד לכנסת.
- ב. הרב הראשי יכול להיות מועמד לכנסת באישור ועדת הכנסת.
- ג. הרב הראשי יכול להיות מועמד לכנסת באישור הממשלה.
- ד. הרב הראשי יכול להיות מועמד לכנסת לאור הוראות חוק יסוד : חופש העיסוק.

סעיף 7 לחוק יסוד – הכנסת

מי לא יהיה מועמד

7. אלה לא יהיו מועמדים לכנסת :

(1) נשיא המדינה ;

(2) שני הרבנים הראשיים ;

(תיקון מס' 33 תשס"א-2001

(3) שופט ;

(תיקון מס' 33 תשס"א-2001

(4) דיין של בית דין דתי ;

(5) מבקר המדינה ;

(6) ראש המטה הכללי, צבא-הגנה לישראל ;

(תיקון מס' 2 תשי"ט-1959

(7) רבנים וכהני דתות אחרות, כשהם משמשים בכהונתם בשכר ;

(תיקון מס' 21 תשנ"ו-1996

(8) עובדי מדינה בכירים וקציני צבא בדרגות או בתפקידים שייקבעו בחוק ;

(תיקון מס' 21 תשנ"ו-1996 (תיקון מס' 33 תשס"א-2001

(9) שוטרים וסוהרים בדרגות או בתפקידים שייקבעו בחוק ;

(תיקון מס' 33 תשס"א-2001

(10) עובדי תאגידים שהוקמו בחוק, בדרגות או בתפקידים שייקבעו בחוק.

(תיקון מס' 33 תשס"א-2001

זולת אם חדלו לכהן במשרה או בתפקיד כאמור לפני המועד להגשת רשימות המועמדים לכנסת, ואם נקבע בחוק מועד מוקדם מזה, לפני המועד האמור.

13. דנית הצביעה כנגד עמדת סיעתה בהצבעת אי אמון לממשלה. דנית עשתה זו מתוקף צו מצפונה. חברי סיעתה כעסו עליה וביקשו להרחיקה מהסיעה בשל התנהלותה. דנית לא התרגשה וטענה כלפיהם כי מבחינתה היא לא פרשה מהמפלגה, ולכן אין מניעה שבבחירות לכנסת הבאה היא תיכלל ברשימת מועמדים אחרת המכהנת בכנסת הנוכחית.

מה הדין?

- א. התנהלותה מהווה פרישה ולכן דנית טועה.
- ב. התנהלותה מהווה פרישה אולם בכל זאת תוכל להיכלל במפלגה אחרת המכהנת בכנסת הנוכחית לקראת הבחירות הבאות.
- ג. התנהלותה אינה מהווה פרישה אולם בכל זאת לא תוכל להיכלל במפלגה אחרת המכהנת בכנסת הנוכחית לקראת הבחירות הבאות.
- ד. **דנית צודקת.**

סעיף 6א לחוק יסוד: הכנסת

סייג למועמדות חבר הכנסת שפרש מסיעתו (תיקון מס' 12) תשנ"א-1991 (תיקון מס' 21) תשנ"ו-1996 (תיקון מס' 36) תשס"ד-2004

6א. (א) חבר הכנסת שפרש מסיעתו ולא התפטר מכהונתו סמוך לפרישתו, לא ייכלל, בבחירות לכנסת שלאחריה, ברשימת מועמדים שהגישה מפלגה שהיתה מיוצגת על ידי סיעה של הכנסת היוצאת; הוראה זו לא תחול על התפלגות סיעה בתנאים שנקבעו בחוק.

(ב) לענין סעיף זה –

"פרישה מסיעה" - לרבות הצבעה במליאת הכנסת שלא בהתאם לעמדת הסיעה בענין הבעת אמון לממשלה או אי-אמון בה; ואולם הצבעה כאמור לא תיחשב כפרישה אם חבר הכנסת לא קיבל כל תמורה בעד הצבעתו;

"תמורה" - במישרין או בעקיפין, בהבטחה או בהתחייבות לעתיד, ולרבות הבטחת מקום ברשימת מועמדים לכנסת, או מינוי חבר-הכנסת עצמו או אדם אחר לתפקיד כלשהו.

14. מליאת הכנסת עומדת לדון בהצעת חוק לפיה לא ילמדו יותר מ-30 תלמידים בכיתה. הממשלה סירבה לתת את הסכמתה להצעה, משום שהתאמת כיתות הלימוד באופן המוצע כרוכה בעלות תקציבית גבוהה, ומוערכת בסכום של 20 מיליון שקלים בשנת הכספים הקרובה.

באלו תנאים, אם בכלל, תתקבל הצעת החוק?

- א. הצעת החוק תתקבל ברוב של חברי כנסת בכל 3 הקריאות.
- ב. **הצעת החוק תתקבל ברוב של 50 חברי כנסת לפחות בכל 3 הקריאות.**
- ג. הצעת החוק תתקבל ברוב רגיל.
- ד. מאחר ומדובר בהצעת חוק תקציבית, אין לקבלה אם לא נתנה הממשלה את הסכמתה לעלות התקציבית.

ס' 3ג לחו"י משק המדינה

חקיקה הצריכה תקציב (תיקון מס' 6) תשס"ג-2003

3ג. (א) הצעת חוק תקציבית לא תתקבל בכנסת אלא בקולותיהם של 50 חברי הכנסת לפחות; הרוב האמור דרוש בקריאה הראשונה, בקריאה השנייה ובקריאה השלישית; ואולם אם הפכה הצעת חוק להצעת חוק תקציבית לאחר הקריאה הראשונה, דרוש הרוב האמור בקריאה השנייה ובקריאה השלישית. (ב) הסתייגות תקציבית לא תתקבל בכנסת אלא בקולותיהם של 50 חברי הכנסת לפחות; התקבלה הסתייגות תקציבית להצעת חוק לא תתקבל הצעת החוק בכנסת בקריאה השלישית אלא בקולותיהם של 50 חברי הכנסת לפחות.

(ג) קביעת העלות התקציבית, לענין סעיף זה, של הצעת חוק או הסתייגות, תהיה של ועדה מועדות הכנסת הדנה באותה הצעת חוק או הסתייגות (להלן – הועדה); הועדה תקבע את העלות התקציבית על פי הערכת שר האוצר או מי שהוא הסמיך לכך, אלא אם כן הוכח להנחת דעתה, על פי הערכה אחרת שהוגשה לה, כי העלות התקציבית שונה מהערכת שר האוצר; הערכות לפי סעיף זה יוגשו בצירוף נתונים ואמדנים.

(ד) בסעיף זה –

"הצעת חוק תקציבית" – הצעת חוק שמתקיימים בה כל אלה:

(1) היא הוגשה שלא בידי הממשלה;

הודעה תשפ"ד-2024

(2) בביצועה כרוכה עלות תקציבית של 6,795,860 שקלים חדשים או יותר, בשנת תקציב כלשהי;

(3) הממשלה לא נתנה את הסכמתה לעלות התקציבית;

"הסתייגות תקציבית" – הסתייגות להצעת חוק, שמתקיימים בה כל אלה:

הודעה תשפ"ד-2024

(1) בביצועה כרוכה עלות תקציבית של 6,795,860 שקלים חדשים או יותר, בשנת תקציב כלשהי;

(2) הממשלה לא נתנה את הסכמתה לעלות התקציבית;

"עלות תקציבית" – הוצאה או התחייבות להוצאה מתקציב המדינה, או הפחתה של הכנסות המדינה אף אם ההוצאה או ההפחתה כאמור מלווה בהקטנה של הוצאה או התחייבות להוצאה מתקציב המדינה, או בהגדלה של הכנסות המדינה;

"הוצאה מתקציב המדינה", "הפחתה של הכנסות המדינה" – לרבות הוצאה מתקציבו של גוף מתוקצב או הפחתה של הכנסות גוף מתוקצב;

"גוף מתוקצב" – כהגדרתו בסעיף 21 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985.

(ה) הסכומים הנקובים בהגדרות "הצעת חוק תקציבית" ו"הסתייגות תקציבית" בסעיף קטן (ד) יתעדכנו ב-1 בינואר של כל שנה לפי שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

(ו) הוראות סעיף זה לא יחולו על הצעת חוק שענינה פיזור הכנסת ועריכת בחירות.

15. לקראת הבחירות לנשיא המדינה הציע חבר הכנסת א' 3 מבין חבריו לכנסת כמועמדים לתפקיד נשיא המדינה: ב', ג' ו-ד'. בתום המועד להצעת מועמדים, לאחר שסוכמו כל ההצעות, התברר שחבר הכנסת ב' הוצע על ידי 11 חברי כנסת, חבר הכנסת ג' הוצע על ידי 9 חברי כנסת, וחבר הכנסת ד' הוצע על ידי 10 חברי כנסת.

מה הדין?

- א. חברי הכנסת ב', ג' ו-ד' יכולים להיות מועמדים לתפקיד נשיא המדינה.
- ב. **חבר הכנסת ב' יכול להיות מועמד לתפקיד נשיא המדינה. חברי הכנסת ג' ו-ד' לא יכולים להיות מועמדים לתפקיד נשיא המדינה.**
- ג. חברי הכנסת ב' ו-ד' יכולים להיות מועמדים לתפקיד נשיא המדינה. חבר הכנסת ג' לא יכול להיות מועמד לתפקיד נשיא המדינה.
- ד. חברי הכנסת ב', ג' ו-ד' לא יכולים להיות מועמדים לתפקיד נשיא המדינה.

סעיף 6(א) לחוקי נשיא המדינה

הצעת מועמדים

6. (א) (1) הצעת מועמד לנשיא המדינה תוגש בכתב ליושב ראש הכנסת, בצירוף הסכמת המועמד בכתב, ביום הארבעה עשר שלפני יום הבחירה; חבר הכנסת לא ישתף עצמו בהצעה של יותר ממועמד אחד; (2) מי שעשרה חברי הכנסת לפחות הציעו את מועמדו יהיה מועמד לנשיא המדינה, אלא אם כן פחת מספר המציעים מעשרה בשל מחיקת שם של חבר הכנסת כאמור בפסקה (3); (3) שיתף עצמו חבר הכנסת בהצעה של יותר ממועמד אחד, יימחק שמו של חבר הכנסת מרשימת המציעים של כל המועמדים שהציע; פחת מספר המציעים של מועמד מעשרה בשל מחיקת שם מרשימת המציעים, ראשי חבר הכנסת שלא שיתף עצמו באף הצעה לצרף את שמו לרשימת המציעים של אותו מועמד, לא יאוחר משמונה ימים לפני יום הבחירה.

16. **ראש המטה הכללי של צבא ההגנה לישראל:**

- א. נתון למרות הממשלה וכפוף אליה.
- ב. נתון למרות שר הביטחון וכפוף אליו.
- ג. **נתון למרות הממשלה וכפוף לשר הביטחון.**
- ד. נתון למרות שר הביטחון וכפוף לממשלה.

סעיף 3 לחוקי הצבא

ראש המטה הכללי

3. (א) הדרג הפיקודי העליון בצבא הוא ראש המטה הכללי.
- (ב) ראש המטה הכללי נתון למרות הממשלה וכפוף לשר הביטחון.
- (ג) ראש המטה הכללי יתמנה בידי הממשלה לפי המלצת שר הביטחון.

17. הכנסת מעוניינת לתקן כמה חוקי יסוד. לצורך ביצוע המהלך הצליחה הקואליציה לגייס תמיכה של 58 חברי כנסת לעומת מספר קטן יותר של מתנגדים.
איזה חוק מהבאים תוכל הכנסת לתקן ברוב האמור?

- א. חוק יסוד : ישראל - מדינת הלאום של העם היהודי.
- ב. חוק יסוד : משאל עם.
- ג. **חוק יסוד : כבוד האדם וחירותו.**
- ד. חוק יסוד : חופש העיסוק.

סעי' 5 חוק-יסוד : משאל עם ; סעי' 7 חוק-יסוד : חופש העיסוק ; סעי' 11 לחוק-יסוד : ישראל – מדינת הלאום של העם היהודי

נוקשות

5. אין לשנות חוק-יסוד זה אלא בחוק-יסוד שהתקבל ברוב של חברי הכנסת.

נוקשות

7. אין לשנות חוק-יסוד זה אלא בחוק-יסוד שנתקבל ברוב של חברי הכנסת.

נוקשות

11. אין לשנות חוק-יסוד זה אלא בחוק-יסוד שהתקבל ברוב של חברי הכנסת.

18. **ח"כ דניאל הורשע בפסק דין סופי בעבירה פלילית. האם תיפסק חברותו בכנסת?**

- א. כן, די בהרשעה בפסק דין סופי כדי להביא להפסקת הכהונה.
- ב. **כן, רק אם קבע בית המשפט כי יש עם העבירה קלון.**
- ג. כן, רק אם קבע בית המשפט כי יש עם העבירה קלון והעבירה נעברה בזמן שהיה חבר כנסת.
- ד. כן, רק אם נידון חבר הכנסת למאסר.

סעיף 42א לחוק יסוד : הכנסת

הפסקת חברות של חבר הכנסת (תיקון מס' 18) תשנ"ה-1995 (תיקון מס' 32) תשס"א-2001 (תיקון מס' 44) תשע"ו-2016

42א. (א) חבר הכנסת שהורשע בפסק דין סופי בעבירה פלילית, וקבע בית המשפט, ביוזמתו או לבקשת היועץ המשפטי לממשלה, שיש עם העבירה קלון, תיפסק חברותו בכנסת ביום שפסק הדין נעשה סופי, ואין נפקא מינה אם העבירה נעברה בזמן שהיה חבר אותה הכנסת, חבר כנסת קודמת או לפני שהיה לחבר הכנסת.

19. אליהו מעוניין להתמנות לשר שנה לאחר שסיים לרצות מאסר.
מה הדין?

- א. אליהו יוכל להתמנות לשר אם קבע יו"ר הכנסת כי אין עם העבירה שבה הורשע, בנסיבות העניין, משום קלון.
- ב. **אליהו יוכל להתמנות לשר אם קבע יו"ר ועד הבחירות המרכזית כי אין עם העבירה שבה הורשע, בנסיבות העניין, משום קלון.**
- ג. אליהו יוכל להתמנות לשר אם קבע נשיא המדינה כי אין עם העבירה שבה הורשע, בנסיבות העניין, משום קלון.
- ד. אליהו יוכל להתמנות לשר אם קבע היועץ המשפטי לממשלה כי אין עם העבירה שבה הורשע, בנסיבות העניין, משום קלון.

סעיף 6(ג) לחוק יסוד: הממשלה

כשירותם של שרים

6. (ג) (1)

לא יתמנה לשר מי שהורשע בעבירה ונידון לעונש מאסר בפועל וביום מינויו טרם עברו שבע שנים מהיום שגמר לרצות את עונש המאסר בפועל, אלא אם כן קבע יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית כי אין עם העבירה שבה הורשע, בנסיבות העניין, משום קלון.

(2)

יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית לא יקבע כאמור בפסקה (1), אם קבע בית המשפט, לפי דין, כי יש עם העבירה שבה הורשע משום קלון.

20. פרקליטות המדינה פרסמה הודעה כי מבקר המדינה נחשד במעורבות לביצוע עבירה שיש עימה קלון. נשיא המדינה פרסם הודעה בדבר מצבו הבריאותי הרעוע. חבר הכנסת מלכיאל מעוניין כי בכנסת תיערך הצבעה להעברת מבקר המדינה מכהונתו מחמת התנהגות שאינה הולמת את מעמדו, והצבעה לפינוי נשיא המדינה מכהונתו.

מה הדין?

- א. נדרש רוב של 61 חברי כנסת להעברת מבקר המדינה מתפקידו, ונדרש רוב של 80 חברי כנסת לסיים את כהונתו של נשיא המדינה, לאחר הצעת ועדת הכנסת ברוב של שני שלישים בנידון.
- ב. **נדרש רוב של 90 חברי כנסת להעברת מבקר המדינה מתפקידו, ונדרש רוב של 61 חברי כנסת, לאחר הצעת ועדת**
- ג. נדרש רוב של 90 חברי כנסת להעברת מבקר המדינה מתפקידו ולסיים את כהונתו של נשיא המדינה.
- ד. נדרש רוב של 61 חברי כנסת להעברת מבקר המדינה מתפקידו, ולסיים את כהונתו של נשיא המדינה, לאחר הצעת ועדת הכנסת ברוב של שני שלישים בנדרש.

סעי' 21 לחוק יסוד: נשיא המדינה; סעי' 13 לחוק יסוד: מבקר המדינה

התפנות המשרה מטעמי בריאות

21. (א) הכנסת רשאית, בהחלטה שנתקבלה ברוב חבריה, לקבוע כי מטעמי בריאות נבצר מנשיא המדינה, דרך קבע, למלא תפקידו.

(ב) הכנסת לא תקבל החלטה כאמור אלא לפי הצעת ועדת הכנסת שנתקבלה ברוב של שני שלישים מחבריה על יסוד חוות דעת רפואית שניתנה על פי כללים שקבעה הועדה.

(ג) החליטה הכנסת כאמור, יתפנה מקומו של נשיא המדינה מיום ההחלטה.

העברה מכהונה

13. מבקר המדינה לא יועבר מכהונתו אלא באחד מאלה:

(1) מטעמי בריאות נבצר ממנו, דרך קבע, למלא את תפקידו - ביום שבו החליטה הכנסת על כך, בהחלטה שהתקבלה ברוב חבריה לפחות, לאחר הליך שייקבע בחוק;

(2) מחמת התנהגות שאינה הולמת את מעמדו כמבקר המדינה - ביום שבו החליטה הכנסת על כך, בהחלטה שהתקבלה ברוב של שלושה רבעים מחבריה לפחות, לאחר הליך שייקבע בחוק.

21. ועדת הבחירות לכנסת לא אישרה את מועמדותו של חבר הכנסת יהב להשתתף בבחירות לכנסת משום שיש במעשיו משום הסתה לגזענות. יהב פונה אליכם כדי להתייעץ כיצד ניתן לערער על החלטת הוועדה.

מה תיעצו לו?

- א. הוא לא צריך לערער, שכן החלטת ועדת הבחירות המרכזית כי מועמד מנוע מלהשתתף בבחירות טעונה אישור בית המשפט העליון.
- ב. הוא יכול לערער לוועדת הבחירות העליונה היושבת כערכאת ערעור על החלטות ועדת הבחירות המרכזית לכנסת.
- ג. הוא לא יכול לערער בכלל, שכן החלטות ועדת הבחירות לכנסת הן סופיות.
- ד. ועדת הבחירות לכנסת אינה מוסמכת לפסול מועמד יחיד מלהשתתף בבחירות לכנסת. סמכותה מוגבלת לפסילת רשימת מועמדים

סעיף 7א(ב) לחוקי הכנסת

מניעת השתתפות בבחירות (תיקון מס' 35) תשס"ב-2002 (תיקון מס' 46) תשע"ז-2017

7א. (ב) החלטת ועדת הבחירות המרכזית כי מועמד מנוע מלהשתתף בבחירות טעונה אישור בית המשפט העליון.

22. ישנו מועמד יחיד לתפקיד נשיא המדינה. מה הדין?

- א. בכל מקרה שבו המועמד היחיד לנשיאות לא קיבל את קולותיהם של יותר מ-60 חברי כנסת יש להציע מועמד אחר.
- ב. במקרה שבו מספר הקולות שניתנו בעד המועמד היחיד לנשיאות נמוך ממספר הקולות שניתנו נגדו, הממשלה רשאית להודיע שהיא מסכימה למינויו לנשיא והוא יתמנה לנשיא.
- ג. במקרה שבו מספר הקולות שניתנו בעד המועמד היחיד לנשיאות נמוך ממספר הקולות שניתנו נגדו, תיערך הצבעה שנייה על מועמדותו.
- ד. במקרה שבו מספר הקולות שניתנו בעד המועמד היחיד לנשיאות ומספר הקולות שניתנו נגדו היו שווים, תיערך הצבעה שנייה על מועמדותו.

סעיף 8(ב) לחוקי נשיא המדינה

בחירה ברוב קולות

8. (ב) היה מועמד אחד בלבד, תהיה ההצבעה בעדו או נגדו והוא יהיה הנבחר אם מספר הקולות שניתנו בעדו עלה על מספר הקולות שניתנו נגדו; היה מספר הקולות שניתנו בעדו שווה למספר הקולות שניתנו נגדו, מצביעים שנית.

23. חבר כנסת מהאופוזיציה הגיש הסתייגות תקציבית לאחת מהצעות החוק של חבר כנסת מהקואליציה. מה הדין?

א. הסתייגות תקציבית לא תתקבל בכנסת אלא בקולותיהם של שני שלישי מחברי הכנסת לפחות; התקבלה הסתייגות תקציבית להצעת חוק, לא תתקבל הצעת החוק בכנסת בקריאה השלישית, אלא בקולותיהם של שני שלישי מחברי הכנסת לפחות.

ב. הסתייגות תקציבית לא תתקבל בכנסת אלא בקולותיהם של חמישים חברי הכנסת לפחות; התקבלה הסתייגות תקציבית להצעת חוק, לא תתקבל הצעת החוק בכנסת בקריאה השלישית, אלא בקולותיהם של חמישים חברי הכנסת לפחות.

ג. הסתייגות תקציבית תתקבל בכנסת ברוב רגיל; התקבלה הסתייגות תקציבית להצעת חוק, לא תתקבל הצעת החוק בכנסת בקריאה השלישית, אלא בקולותיהם של שני שלישי מחברי הכנסת לפחות.

ד. הסתייגות תקציבית לא תתקבל בכנסת אלא בקולותיהם של 61 חברי הכנסת לפחות; התקבלה הסתייגות תקציבית להצעת חוק, לא תתקבל הצעת החוק בכנסת בקריאה השלישית, אלא בקולותיהם של 61 חברי הכנסת לפחות.

3ג חוק יסוד: משק המדינה.

חקיקה הצריכה תקציב (תיקון מס' 6) תשס"ג-2003

3ג. (א) הצעת חוק תקציבית לא תתקבל בכנסת אלא בקולותיהם של 50 חברי הכנסת לפחות; הרוב האמור דרוש בקריאה הראשונה, בקריאה השנייה ובקריאה השלישית; ואולם אם הפכה הצעת חוק להצעת חוק תקציבית לאחר הקריאה הראשונה, דרוש הרוב האמור בקריאה השנייה ובקריאה השלישית.

(ב) הסתייגות תקציבית לא תתקבל בכנסת אלא בקולותיהם של 50 חברי הכנסת לפחות; התקבלה הסתייגות תקציבית להצעת חוק לא תתקבל הצעת החוק בכנסת בקריאה השלישית אלא בקולותיהם של 50 חברי הכנסת לפחות.

(ג) קביעת העלות התקציבית, לענין סעיף זה, של הצעת חוק או הסתייגות, תהיה של ועדה מועדות הכנסת הדנה באותה הצעת חוק או הסתייגות (להלן – הועדה); הועדה תקבע את העלות התקציבית על פי הערכת שר האוצר או מי שהוא הסמיך לכך, אלא אם כן הוכח להנחת דעתה, על פי הערכה אחרת שהוגשה לה, כי העלות התקציבית שונה מהערכת שר האוצר; הערכות לפי סעיף זה יוגשו בצירוף נתונים ואמדנים.

(ד) בסעיף זה –

"הצעת חוק תקציבית" – הצעת חוק שמתקיימים בה כל אלה:

(1) היא הוגשה שלא בידי הממשלה;

הודעה תשפ"ד-2024

(2) בביצועה כרוכה עלות תקציבית של 6,795,860 שקלים חדשים או יותר, בשנת תקציב כלשהי;

(3) הממשלה לא נתנה את הסכמתה לעלות התקציבית;

"הסתייגות תקציבית" – הסתייגות להצעת חוק, שמתקיימים בה כל אלה:

הודעה תשפ"ד-2024

(1) בביצועה כרוכה עלות תקציבית של 6,795,860 שקלים חדשים או יותר, בשנת תקציב כלשהי;

(2) הממשלה לא נתנה את הסכמתה לעלות התקציבית;

"עלות תקציבית" – הוצאה או התחייבות להוצאה מתקציב המדינה, או הפחתה של הכנסות המדינה אף אם ההוצאה או ההפחתה כאמור מלווה בהקטנה של הוצאה או התחייבות להוצאה מתקציב המדינה, או בהגדלה של הכנסות המדינה;

"הוצאה מתקציב המדינה", "הפחתה של הכנסות המדינה" – לרבות הוצאה מתקציבו של גוף מתוקצב או הפחתה של הכנסות גוף מתוקצב;

"גוף מתוקצב" – כהגדרתו בסעיף 21 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985.

(ה) הסכומים הנקובים בהגדרות "הצעת חוק תקציבית" ו"הסתייגות תקציבית" בסעיף קטן (ד) יתעדכנו ב-1 בינואר של כל שנה לפי שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

(ו) הוראות סעיף זה לא יחולו על הצעת חוק שענינה פיזור הכנסת ועריכת בחירות.

24. **מתי יושעה מכהונתו חבר כנסת שהורשע בביצוע עבירה פלילית?**

- א. אם קבע בית המשפט שיש עם העבירה קלון, וזאת מיום קביעת בית המשפט ועד למועד שבו פסק הדין נעשה סופי.
- ב. מיום הרשעתו בבית המשפט ועד למועד שבו פסק הדין נעשה סופי.
- ג. אם קבע בית המשפט שיש עם העבירה קלון, וזאת ביום שפסק הדין נעשה סופי.
- ד. ביום שפסק הדין נעשה סופי.

סעיף 42ב(א) לחוק יסוד הכנסת

השעיה (תיקון מס' 7) תשמ"א-1981 (תיקון מס' 38) תשס"ז-2007

42ב. (א) חבר הכנסת שהורשע בעבירה פלילית וקבע בית המשפט, ביזמתו או לבקשת היועץ המשפטי לממשלה, שיש עם העבירה קלון, יושעה מכהונתו בכנסת מיום קביעת בית המשפט ועד למועד שבו פסק הדין נעשה סופי.

25. הכנסת החליטה בהצבעה ברוב של 90 חברי כנסת להפסיק את חברותו של דן בה

מה הדין?

- א. דן רשאי להגיש ערעור על ההחלטה לבית המשפט בירושלים.
- ב. דן רשאי להמשיך להצביע בישיבות הכנסת עד ליום הפסקת החברות
- ג. כהונתו של דן תופסק בתוך 48 שעות מיום החלטת הכנסת על סיום חברותו
- ד. חברותו של דן בכנסת הופסקה הואיל וההצעה התקבלה בוועדת הכנסת ברוב של שני שלישים מחברי הוועדה

ס' 42א(ג)(3) בחו"י הכנסת

הפסקת חברותו של חבר הכנסת (תיקון מס' 18) תשנ"ה-1995 (תיקון מס' 32) תשס"א-2001 (תיקון מס' 44) תשע"ו-2016

42א. (ג) (3) מי שחברותו בכנסת הופסקה לפי פסקה (1), משרתו תתפנה כעבור 14 ימים מיום החלטת הכנסת, ואולם בתקופה שמהחלטת הכנסת ועד יום הפסקת החברות הוא לא יהיה רשאי להשתתף בישיבות הכנסת או בישיבות ועדה של הכנסת אלא לשם הצבעה בלבד ;

26. באיזו מן הדרכים שלהלן אפשרית הפסקת כהונתו של שופט בית המשפט העליון?
- א. על פי החלטת רוב חברי הכנסת בעקבות הצעת נשיא בית המשפט העליון.
- ב. על פי החלטה של הוועדה לבחירת שופטים שהציע שר המשפטים, ושנתקבלה ברוב של חברי הוועדה.
- ג. על פי החלטה של בית הדין המשמעתי המוסמך.
- ד. על פי החלטה של הוועדה לבחירת שופטים שהציע נשיא המדינה ושנתקבלה ברוב של 7 חברים לפחות.

סעיף 7 לחוק יסוד: השפיטה

תקופת כהונה

7. כהונת שופט תתחיל מעת שהצהיר הצהרת אמונים ולא תסתיים אלא באחת מאלה:
- (1) בצאתו לקיצבה;
- (2) בהתפטרותו;
- (3) בהיבחרו או במינויו לאחד התפקידים שנושאייהם מנועים מלהיות מועמדים לכנסת;
- (4) על פי החלטה של הוועדה לבחירת שופטים שהציע יושב ראש הוועדה, נציב תלונות הציבור על שופטים או נשיא בית המשפט העליון ושנתקבלה ברוב של שבעה חברים לפחות;
- (5) על פי החלטה של בית הדין המשמעתי.

27. איזה מן המשפטים הבאים נכון בנוגע למינוי ראש המטה הכללי של צה"ל?
- א. ראש המטה הכללי יתמנה בידי הממשלה לפי המלצת שר הביטחון.
- ב. ראש המטה הכללי יתמנה בידי הכנסת לפי המלצת שר הביטחון.
- ג. ראש המטה הכללי יתמנה בידי שר הביטחון לפי המלצת הממשלה.
- ד. ראש המטה הכללי יתמנה בידי הממשלה לפי המלצת הרמטכ"ל היוצא בהתייעצות עם שר הביטחון.

סעיף 3 לחוק יסוד: הצבא

ראש המטה הכללי

3. (א) הדרג הפיקודי העליון בצבא הוא ראש המטה הכללי.
- (ב) ראש המטה הכללי נתון למרות הממשלה וכפוף לשר הביטחון.
- (ג) ראש המטה הכללי יתמנה בידי הממשלה לפי המלצת שר הביטחון.